

Podcasty Výzkumného ústavu bezpečnosti práce

 03.05.2021

PodcastS OF THE OCCUPATIONAL SAFETY RESEARCH INSTITUTE

Hana Hlavičková¹, Petr Polák¹

¹Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., hlavickova@vubp-praha.cz, polak@vubp-praha.cz

podcasty

výzkumné projekty

bezpečnost a ochrana zdraví při práci

sport

fotbal

právní předpisy

Výzkumný ústav bezpečnosti práce

Abstrakt

Podcasty Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i., prezentují dosažené výsledky v průběhu a závěru řešení výzkumných projektů a úkolů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dalších souvisejících oblastech. Produkce podcastů byla ve VÚBP zahájena v roce 2020. Článek monitoruje dosud vydané podcasty.

Klíčová slova: podcasty, výzkumné projekty, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, sport, fotbal, právní předpisy, Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

Abstract

Podcasts of the Occupational Safety Research Institute (OSRI) present the results achieved during and at the end of the solution of research projects and tasks in the field of occupational safety and health and other related areas. The production of podcasts was started at OSRI in 2020. The article monitors available podcasts.

Keywords: podcasts, research projects, occupational safety and health, sport, football, legislation, Occupational Safety Research Institute

Přehled dostupných podcastů

Pět podcastů bylo vydáno k výzkumnému úkolu „Bezpečnost práce ve sportu“, řešeného v letech 2020–2021, v rámci institucionální podpory Ministerstva práce a sociálních věcí. Cílem výzkumného úkolu je zmapování relevantní právní úpravy a judikatury v ČR se zřetelem na nejčastější úrazy, zejména v podmínkách sportovních fotbalových organizací. Důraz je kladen na úroveň, kdy sportovci jsou v určitém zaměstnaneckém poměru k danému sportovnímu subjektu, přičemž do celého systému vstupují dále trenéři, vedoucí, zástupci organizátorů soutěží a další zástupci sportovních subjektů, kteří jsou na straně zaměstnavatelů. Stěžejním cílem projektu je návrh odpovídajícího nastavení bezpečnosti práce v tomto systému a související doporučení pro sportovní subjekty.

Právní úpravy a judikatura v ČR (ve sportu fotbal)

Účastníci podcastu:

- **Mgr. Markéta Vochoska Haindlová**, je předsedkyní České asociace fotbalových hráčů (www.cafh.cz), která sdružuje fotbalisty působící v České republice na profesionální i amatérské úrovni a zabývá se ochranou jejich zájmů. Je členem mezinárodní asociace fotbalových hráčů FIFPro a zakladatelka advokátní kanceláře působící v oblasti sportovního práva.
- **doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.**, působí na katedře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení Právnické fakulty Univerzity Karlovy; výzkumný pracovník v Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. Je stipendistou Max-Planckova Institutu pro zahraniční a srovnávací právo sociálního zabezpečení, hostujícím profesorem na NOVA Southeastern University na Floridě, USA (2009) a řešitelem několika grantů GA AV a GA ČR.
- **JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.**, je odborník na sportovní právo. Působí jako výzkumný pracovník v Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., kde vznikla jeho publikace Sportovní právo: hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem z roku 2012.

Motto diskuze podcastu, jak jej formuloval doc. Štefko: *„Rozlišujeme profesionální nejvyšší ligovou soutěž od poloprofesionálních a až amatérských nižších soutěží. Kluby jsou v těžké ekonomické situaci a další náklady na BOZP neunesou. Diváci chtějí profesionální fotbal za každou cenu a fotbalisté jsou novodobí gladiátoři. Risk zdraví je jejich rozhodnutí a striktní aplikace pravidel BOZP zničí každý sport. Na druhou stranu, právě v oblasti zdraví, je nutno aspoň minimálně chránit i hráče, neboť nejsou otroci, ale občané atd. Právní limity v podstatě vybudovala judikatura, protože zákon přímo aplikovatelný není. Rozhodující je samozřejmě rozhodčí praxe sportovních soudů. Málokterý sportovec-fotbalista jde ke státnímu soudu. Judikatura sportovních soudů však není veřejná.“*

JUDr. Pavel Hamerník dodal: *„Sport funguje v rámci své autonomie, a podstatou sportovního práva je tedy najít rovnováhu, kam až může obecné právo zajít a regulovat daný sport. Pravidla hry jsou obecně ponechávána v režii sportovních asociací, jde o tradici, kterou za účelem zábavy nechce nikdo měnit. Ke kompletnímu zákazu skluzů či hlavičkování apod. asi nedojde. Nicméně před časem byly podány hromadné žaloby vůči sportovním asociacím, včetně FIFA, kde jsou obviňovány z nedostatečné úpravy pravidel těchto asociací týkajících se předčasného návratu do hry po otřesu mozku. Tato problematika je typickým průsečíkem, kdy už zásah státu může či nemusí být benefitem pro sport a bezpečnost. Někteří autoři vidí mediaci při řešení těchto sporů jako lepší variantu než jít k soudům, jelikož se řada subjektů může bavit nekonfliktně, jak nejlépe věci řešit. Tím se dostáváme do soukromé sféry. Se soukromou sférou souvisí vámi uváděné cesty ke sportovním soudům, tj. pokud budeme mluvit o arbitráži, např. Rozhodčího soudu pro sport (CAS). Většinou zde jde myslím spíše o majetkové otázky, tedy zranění hráčů je řešeno s ohledem na spor ze smlouvy apod.“*

Mgr. Markéta Vochoska Haindlová se v podcastu zabývala tématem Fotbaloví hráči a jejich status OSVČ. Jaké je pracovněprávní postavení hráčů ve vztahu ke klubu? Proč je pro hráče nevýhodné, že jsou vedeni jako OSVČ? Jak by se změnilo postavení hráčů, pokud by byli zaměstnanci klubu? Jaké výhody by zaměstnanecký poměr hráčům přinesl? Jaká je praxe ve světě, jak na tuto problematiku nahlíží FIFA? Jaká je úprava bezpečnosti práce fotbalových hráčů?

Systémová preventivní opatření vedoucí k omezení úrazovosti při fotbalu

Účastníci podcastu:

- **Ing. Josef Velmelka**, je zástupcem fotbalových agentů profesionálních hráčů. V mládí působil ve FK Chmel Blšany. V současné době působí jako registrovaný zprostředkovatel a držitel licence Players' Agent od roku 2004, držitel licence Registrovaný zprostředkovatel FIFA od roku 2015 a člen organizačního výboru All Stars Cup. All Stars Cup je mezinárodní fotbalový turnaj pro kategorii do 16 let, organizovaný na území České republiky od roku 2009. All Stars Cup pořádají sportovní agentura All Stars Team a Fotbalová asociace České republiky ve spolupráci s fotbalovými kluby SK Slavia Praha a Bohemians Praha 1905.
- **Ing. Aneta Živná Kavalierová**, která se svým synem pravidelně navštěvuje sportovní fotbalovou školičku při AC Sparta Praha. V podcastu zastupovala rodiče teprve začínajících fotbalistů, kterým není lhostejné, jakým způsobem je zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví při fotbalových zápasech a trénincích i v zázemí fotbalového hřiště a stadionu.
- **Ing. Petr Polák, MBA**, je zástupce skupiny „profesionálních bezpečáků“ (odborně způsobilých osob k zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP) se znalostí sportovního prostředí, obzvláště fotbalu.

Motto diskuze podcastu: *„Sport fotbal může vést ke zlepšení kvality života a zároveň může vést k řadě zranění, která vznikají jednak při zápasech, soutěžích a také při tréninkových procesech. Kromě vlastních sportovců jsou klíčovými osobami celého systému zástupci pořadatele, trenéři, vedoucí mužstev, resp. další zástupci sportovních subjektů. Pro dosažení potřebné změny v praxi je nutné vytvořit poznatkovou základnu v dané problematice, navrhnout účinné postupy, které pomohou ke zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví – při výuce sportů, zajištění tréninkových, přípravných a zápasových procesů ve sportovních organizacích, popř. také při práci s dětmi a mládeží ve školách.“*

Sportovní a úrazová anamnéza u fotbalisty

Účastníci podcastu:

- **Jan Suchopárek**, je bývalý český fotbalový obránce a reprezentant. Trenérskou kariéru započal jako šéftrenér mládeže v českém klubu SK Kladno, poté byl asistentem v FK Dukla Praha. Od roku 2016 je trenérem české reprezentace U19. S reprezentací vybojoval stříbro na ME v Anglii a se Slavíí, ve které nosil kapitánskou pásku, vyhrál českou ligu.
- **Petr Malý**, je bývalý český fotbalový záložník naposledy hrající za český klub FK Dukla Praha. Odchovanec AC Sparta Praha, kde se dostal do A-týmu v roce 2003. V létě 2008 přestoupil do FK Dukla Praha, kde se mu dařilo a o dva roky později postoupil s pražským celkem do 1. české ligy. V přípravném zápase Dukly Praha s Tábořskem 17. ledna 2014 po osmi minutách zkolaboval a upadl do bezvědomí. Po několika dnech v nemocnici byl propuštěn domů. Poté nemohl nějakou dobu trénovat a byl v Dukle v pozici vedoucího mužstva. V říjnu 2014 byl donucen kvůli zdravotnímu stavu (arytmogenní kardiomyopatie) ukončit hráčskou kariéru. Téma prevence zranění bylo pro něj v podcastu osobní záležitostí.
- **MUDr. František Fornůsek**, vystudoval 2. lékařskou fakultu UK. Začínal jako transplantační a páteřní chirurg, poté působil jako chirurg v nemocnici na Vinohradech, následně se přesunul na oční kliniku. Momentálně pracuje pro záchrannou službu a provádí i repatriace pacientů zpět do ČR. V hokejové Slavii působil jako lékař od roku 2010 a nyní jako hlavní lékař fotbalové akademie klubu SK Slavia Praha. Pracuje i pro fotbalovou reprezentaci U18. Prožil tříměsíční misi na Antarktidě. Je členem řešitelské skupiny projektu „Bezpečnost práce ve sportu“.

Diskuze mezi účastníky podcastu byla zaměřena na aktuální situaci týkající se onemocnění COVID-19 a jejího dopadu na fotbal.

- Jak infekce a protiinfekční opatření covid-19 ovlivňují chod v týmech?
- Jak se nyní trénuje? Jaká jsou opatření při zápasech?
- Jak fotbalisté bydlí a jak se společně pohybují na srazech?
- Jak tráví volný čas?
- Jak probíhá regenerace hráčů?
- Jaké jsou osobní názory účastníků diskuze na dopad aktuální situace na fotbal?
- Srovnávání infekce COVID-19 s chřipkou. Jak sportovci často přecházejí různá nachlazení včetně chřipkové infekce, která mohou často skončit poinfekčním zánětem srdečního svalu a následnou maligní arytmií a zástavou srdce.
-

Techniky cílené redukce stresu a zlepšení spánku jako metoda prevence zranění u fotbalistů

Účastník podcastu:

- **Mgr. Kamil Polák**, je vedoucí oddělení specializované metodiky, který školí příslušníky a zaměstnance rezortu Ministerstva vnitra v problematice zvyšování psychické odolnosti. Pracuje také jako kouč u našich olympioniků a špičkových sportovců. Se svým týmem získal dvě evropská ocenění za projekty [OPTIMA](#) a DETOXIKON. Je členem řešitelské skupiny projektu „Bezpečnost práce ve sportu“.

Motto podcastu: „Sport fotbal může vést ke zlepšení kvality života a zároveň může vést k řadě zranění, která vznikají při zápasech, soutěžích a také při tréninkových procesech.“

Aktuální témata tohoto podcastu byla například:

- Co je to flow? Rady fotbalistům, jak se do flow dostat. Že ve flow lze dosahovat lepších sportovních výsledků, a tím zlepšovat koncentraci a předcházet zraněním.
- Protokol 24/7 o tzv. všímavé stravě, všímavé chůzi, meditačním běhu, všímavém protahování, vitalizačním cvičení, relaxaci apod. Praktická ukázka a první technika všímavé/vědomé stravy. Ukázka bráničního dýchání s vedením dechu a techniky odfouknutí problému z dlaně.
- Zásady: 1. Co jíst? 2. Jak to jíst? 3. Co dělat po jídle? Hlavní sdělení: Na co jsi myslel při tom, když jsi jedl ... no přeci na to jídlo.
- Předspánek relaxace na odstranění napětí svalů před usnutím, pro lepší kontinuitu vyplavování růstového hormonu.
- Legální doping tak, jak ho používá fotbalista Ronaldo.

Jak na prevenci úrazů a trvalých následků

Účastník podcastu:

- **Jakub Diviš**, je český fotbalový brankář, od roku 2021 hráč klubu FK Mladá Boleslav. Mimo ČR působil na klubové úrovni na Slovensku, ve Skotsku a v Bulharsku. Jakub se v listopadu 2018 stal členem Výkonného výboru ČAFH. Česká asociace fotbalových hráčů je největší organizace, která sdružuje profesionální fotbalisty působící v České republice na profesionální i amatérské úrovni a zabývá se ochranou jejich zájmů. Je členem mezinárodní asociace fotbalových hráčů FIFPRO. Jakub je aktivní jako zprostředkovatel komplexních služeb profesionálním sportovcům v ČR, přičemž má na starosti zajištění servisu spojeného s investicemi, financováním, stavbou rodinných domů, zabezpečením firem, nákupem a prodejem nemovitostí nebo automobilů.

Aktuální témata podcastu byla například:

- možnosti a specifika pojištění profesionálních fotbalistů v ČR vs. Evropa;
- důležitost pravdivého a úplného zdokumentování předúrazového děje – součásti lékařské zprávy k úrazu;
- jaká je ze zkušenosti Jakuba Diviše role osobního kouče nebo trenéra v prevenci rizik fotbalistů.

Zazněly i příklady z praxe pojišťovacího agenta profesionálních fotbalistů a byly zodpovězeny otázky: Proč hráči investují vlastní prostředky do prevence? Jsou tito hráči např. méně často zraněni, postihuje je méně přetížení organismu či únavové zlomeniny?

Dozvěděli jsme se také, zda pojišťovny v ČR, které zajišťují fotbalistům pojištění sportovních rizik, aktivně pracují s dostupnými statistickými daty o úrazech profesionálních fotbalistů a jaká je návaznost na finanční náročnost při sjednání pojištění/finančního plnění v případě zranění.

Jako podnětný příklad správné praxe byla v podcastu zmíněna webová stránka <http://fussballverletzungen.com/>, která uvádí statistická data o zranění v německé fotbalové Bundeslize, např. „zranění podle jednotlivých fotbalových týmů nebo nejčastěji zraněných částí těla fotbalistů v německé Bundeslize“.

V samotném závěru podcastu zazněla společná otevřená výzva VÚBP a ČAFH směrem k fotbalové asociaci České republiky k zavedení povinnosti zveřejňování statistik o zraněních profesionálních fotbalových hráčů ze strany fotbalových klubů jako prostředku nasměrování preventivních opatření na konkrétní rizikové situace.

Zvýšení ochrany zaměstnanců v souvislosti s působením psychosociálních rizik

Jedná se o podcast k výzkumnému úkolu řešeného v letech 2019-2020 v rámci institucionální podpory Ministerstva práce a sociálních věcí. Cílem výzkumného úkolu byla tvorba komplexní poznatkové základny v problematice psychosociálních rizik ve vztahu k zaměstnancům se zdravotním postižením, v návaznosti byly zpracovány podklady pro tvorbu, úpravu a doplnění právních předpisů v daném směru, pro podporu zaměstnavatelů a zaměstnanců se zdravotním postižením. Součástí bude databáze psychosociálních rizik v návaznosti na bližší specifikaci jednotlivých skupin zdravotně postižených zaměstnanců. Výzkumný úkol byl řešen ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem.

Účastník podcastu:

- **Mgr. Kamil Polák**, je vedoucí oddělení specializované metodiky, který školí příslušníky a zaměstnance rezortu Ministerstva vnitra v problematice zvyšování psychické odolnosti. Pracuje také jako kouč u našich olympioniků a špičkových sportovců. Se svým týmem získal dvě evropská ocenění za projekty [OPTIMA](#) a DETOXIKON. Je členem řešitelské skupiny projektu Bezpečnost práce ve sportu.

Podcast byl zaměřen na psychosociální rizika a jejich vliv na psychické i fyzické zdraví zaměstnanců a jejich pracovní výkon. Zaznělo pár doporučení formou osvěty pro zaměstnavatele a zaměstnance. Třeba jak zvládnout náročný stresující rozhovor nebo jak získat vnitřní rovnováhu. Jak zastavit negativní myšlenky a ukotvit se v přítomnosti pomocí antistresové dechové techniky, která je i velmi účinná jako předspánková relaxace. Motto diskuze podcastu: „Žijte zastav, nestíhám!“

Problematika nelegální práce s důrazem na pracovněprávní aspekty a související zajištění BOZP

Podcast k výzkumnému úkolu řešeného v letech 2020-2022 v rámci institucionální podpory Ministerstva práce a sociálních věcí. Cílem výzkumného úkolu je analyzovat, zmapovat aktuální stav, provést komparaci s relevantní zahraniční praxí, zpracovat návrhy vhodných změn a úprav, co se týče pracovníprávních aspektů BOZP, související legislativy a předpisů, včetně doporučení pro orgány inspekce práce. Tento výzkumný úkol bude řešen ve spolupráci s Ústavem státu a práva AV ČR, v. v. i.

Účastníci podcastu:

- **doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.**, vede na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze semináře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení. Je garantem povinně volitelného předmětu Politika zaměstnanosti a personální řízení, volitelného předmětu Introduction into US Law, spolugarantem povinně volitelného předmětu Úvod do sociální politiky a koordinátorem specializačního kurzu Social Rights and Their Protection v rámci programu LL.M. Pravidelně se účastní vědeckých konferencí a rovněž se věnuje publikační činnosti.
- **JUDr. Štěpán Pastorek**, je právníkem dlouhodobě se zaměřujícím na oblast zaměstnávání cizinců a jejich pobyt na území České republiky. V současné době působí v advokátní kanceláři, jako výzkumný pracovník Výzkumného ústavu bezpečnosti práce a je interním doktorandem na katedře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Praktické zkušenosti s tématem nabyt také jako právník několika neziskových organizací zabývajících se prací s migranty. V oblasti zaměstnávání cizinců taktéž publikuje a školí.

Podcast pro zaměstnavatele a zaměstnance poskytl zamyšlení nad problematikou zaměstnávání cizinců z hlediska rizik výkonu nelegální práce v souvislosti s jejich pracovními úrazy.

Představeno bylo nelegální zaměstnávání cizinců ve třech typických situacích:

- cizinec bez pobytového oprávnění – tedy tak, jak nelegálně pracujícího cizince běžně vnímá většinová veřejnost;
- cizinec vykonávající práci v rozporu s vydaným povolením;
- cizinec vykonávající závislou práci mimo pracovníprávní vztah.

Ani složité subdodavatelské vztahy nezbavují jejich aktéry odpovědnosti za porušení právních předpisů na úseku zaměstnávání cizinců a dodržování BOZP.

Zaznělo doporučení všem cizincům i jejich zaměstnavatelům vždy důsledně kontrolovat, zda je výkon závislé práce cizincem možný a zda je v souladu s platným právem. Za tímto účelem bude mnohdy nezbytné kontaktovat odborníky z řad advokátů, státních institucí, případně se nabízí i bezplatné právní poradenství pro cizince v některé z nestátních neziskových organizací.

Užitečné odkazy k dané problematice:

- www.bozpinfo.cz/nelegalni-zamestnavani-cizincu
- www.mpsv.cz/nelegalni-zamestnavani
- www.pracevceskerepublice.cz/index.php/rizika-trhu-prace/
- www.suip.cz/pracovnepravni-vztahy/podani-podnetu-ke-kontrolle/

Další produkce podcastů VÚBP bude pokračovat v průběhu roku 2021 a dostupné budou na webové stránce instituce v rubrice **Podcasty**.

Citace

HLAVIČKOVÁ, Hana; POLÁK, Petr. Podcasty Výzkumného ústavu bezpečnosti práce. Časopis *výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti*

[online]. 2021, roč. 14, č. 1. Dostupný z: <https://www.bozpinfo.cz/josra/podcasty-vyzkumneho-ustavu-bezpecnosti-prace>
. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

[Ing. Petr Polák, MBA](#)

[Hana Hlavičková](#)